

CYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU: Y PWYLLGOR SAFONAU YMDDYGIAD

*ADRODDIAD 01-2001 - Cyflwynwyd i Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar 26^{ain}
Ionawr 2001 yn unol â Rheol Sefydlog 16.6*

CWYN YN ERBYN ALUN CAIRNS AC

Diben a Chwmpas yr Adroddiad

1. Adroddiad yw hwn i'r Pwyllgor Safonau Ymddygiad o dan Reol Sefydlog 16.6 ynghylch cwyn y mae'r pwyllgor hwnnw wedi bod yn ei ystyried yn erbyn Alun Cairns AC. Mae'r gwyn yn ymwneud â thorri Cod Ymddygiad Aelodau'r Cynulliad a fabwysiadwyd gan y Cynulliad ar 18 Mai 1999, drwy ddefnyddio deunydd ysgrifennu yn amhriodol.

Cylch Gwaith y Pwyllgor Safonau

2. O dan Reol Sefydlog 16(ii) bydd y Pwyllgor Safonau Ymddygiad:

yn ymchwilio i unrhyw gwyn a gyfeirir ato gan y Llywydd fod Aelod heb gydymffurfio ag unrhyw benderfyniad gan y Cynulliad ynglyn â safonau ymddygiad yr Aelodau ...yn adrodd ar y gwyn honno ac os bydd yn briodol, yn argymhell y camau y dylid eu cymryd mewn perthynas â'r gwyn...

Ceir detholiad allan o'r Rheolau Sefydlog sy'n amlinellu cylch gwaith y Pwyllgor yn llawn yn Atodiad A. Ceir rhestr o Aelodau'r Pwyllgor yn Atodiad B.

Y Gwyn

3. Y gwyn yn erbyn Mr Cairns yw ei fod wedi defnyddio deunydd ysgrifennu a gwasanaeth postio y Cynulliad yn amhriodol a hynny gydag amcanion gwleidyddol. Yr oedd Mr Cairns wedi ysgrifennu at un o'i etholwyr ar 18 Mai 2000 ar bapur pennawd y Cynulliad yn ei gwahodd i fynychu cyfarfod yn Ysgol Gynradd Penllergaer ar 24 Mai 2000 er mwyn

"obtain her views and ideas on how the National Assembly can best work for her".

Yr oedd y llythyr hefyd yn cynnwys sawl cyfeiriad at faterion cenedlaethol a lleol uchel eu proffil lle'r honodd Mr Cairns i'r Blaid Geidwadol fod yn effeithiol. Dywedodd Alun Cairns wrth y Pwyllgor fod hwn yn un o gyfres o gyfarfodydd ar gyfer etholwyr a'i fod wedi anfon y llythyr at tua 120 o'i etholwyr yn ardal Penllergaer trwy ddewis eu henwau ar hap o'r gofrestr etholiadol. Yr oedd cyfeiriadau'r unigolion ar ben y llythyr ac ar amlenni'r Cynulliad Cenedlaethol y cawsant eu hanfon ynddynt.

4. Nid oedd yr etholwraig yn bresennol yn y cyfarfod ar 24 Mai er ei bod wedi dychwelyd slip ateb at Mr Cairns i ddynodi ei bod yn bwriadu bod yn bresennol. Oherwydd hynny, dywedodd Mr Cairns iddi dderbyn llythyr pellach ganddo ef dyddiedig 2 Mehefin 2000, unwaith eto ar bapur pennawd y Cynulliad ac wedi ei gyfeirio yn bersonol ati hi, yn diolch iddi am fynychu'r cyfarfod hwnnw ac yn annog y ddeialog i barhau. Ym mharagraff olaf ond un yr ail lythyr hwnnw dywedodd Mr Cairns:

"Finally a number of people expressed an interest to join Gower Conservative Association and therefore, enclosed is an application form for that purpose".

Yr oedd Ffurflen Aelodaeth i ymuno â Cheidwadwyr Gwyr wedi'i hamgáu gyda'r llythyr.

5. Mae paragraff 5 o'r Cod Safonau ar gyfer Aelodau'r Cynulliad a fabwysiadwyd gan y Cynulliad ar 18 Mai 1999 yn datgan:

"Ni chamddefnyddir unrhyw dâl neu lwfans a roddir i Aelodau at ddibenion cyhoeddus a rhaid dilyn yn ofalus y rheolau gweinyddol sy'n gymwys i daliadau a lwfansau o'r fath".

Crynodeb o Ymchwiliad y Pwyllgor

6. Ymdriniwyd â'r gwyn yn unol â gweithdrefn a gymeradwywyd gan y Pwyllgor Safonau ar 6 Gorffennaf 2000 yn dilyn ymgynghori ag Aelodau'r Cynulliad.

7. Gwnaed y gwyn i'r Llywydd ar 16 Mehefin 2000. Gofynnodd i'r Ymgynghorydd Annibynnol ar Safonau gynnal ymchwiliad rhagarweiniol i weld a ddylai'r Pwyllgor ar Safonau Ymddygiad ystyried y gwyn yn llawn. Yn ei farn ef

yr oedd yn gwyn ffurfiol a gyflwynwyd yn briodol gan yr achwynydd ar fater a oedd o fewn awdurdod y Pwyllgor. Yng ngoleuni'r adroddiad ar yr ymchwiliad rhagarweiniol penderfynodd y Llywydd gyfeirio'r gwyn i'r Pwyllgor ac i ofyn i'r Ymgynghorydd Annibynnol gynnal ymchwiliad ffurfiol er mwyn sefydlu union ffeithiau'r achos.

8. Rhoddodd yr Ymgynghorydd Annibynnol adroddiad i'r Pwyllgor ar 6 Tachwedd. Anfonwyd copi o'i adroddiad at Mr Cairns yn ogystal. Cyfarfu'r Pwyllgor ar 6 Rhagfyr i ystyried y gwyn. Eithriwyd y cyhoedd yn unol â Rheol Sefydlog 16.5 Cyflwynodd Mr Cairns sylwadau ar lafar ac yn ysgrifenedig I'r Pwyllgor ac atebodd gwestiynau gan Aelodau. Dymuna'r Pwyllgor nodi fod Mr Cairns wedi cydweithredu'n llwyr trwy gydol y broses.

9. Yn ystod ymchwiliad y Pwyllgor, cadarnhaodd Mr Cairns ei fod yn gyffredinol ymwybodol o'r Cod Safonau ar gyfer Aelodau'r Cynulliad a'i fod wedi ceisio defnyddio synnwyr cyffredin bob amser wrth gymhwyso egwyddorion y Cod. Ni chymerodd unrhyw gyngor ynghylch y fenter hon na'r ohebiaeth gysylltiedig. Nid oedd yn ymwybodol o'r hyn oedd bryd hynny yn rheolau drafft ar y Defnydd o Adnoddau'r Cynulliad (nid yw'n aelod o Bwyllgor y Ty a ddrafftiodd y rheolau). Nid oedd yn ymwybodol pan anfonodd y llythyrau o fanylion y gwyn yn erbyn Aelod Cynulliad arall ac nid oedd chwaith wedi gweld Adroddiad Cyntaf y Pwyllgor Safonau a oedd yn delio â manylion y gwyn honno.

10. Pwysleisiodd Mr Cairns wrth yr Ymgynghorydd Annibynnol nad menter wleidyddol oedd ganddo mewn golwg - yn hytrach, yr oedd yn ei ystyried fel ymgais i godi ei broffil ei hun fel Aelod Cynulliad rhanbarthol a phroffil y Cynulliad yn gyffredinol. Yr oedd y cyfarfodydd yn cael eu cynnal yn fwriadol mewn lleoliadau 'niwtral', megis ysgolion a byddai'r rhai a fyddai wedi mynychu'r cyfarfodydd wedi ei glywed yn datgan, bron hyd at syrffed, nad digwyddiadau 'gwleidyddol' mohonynt. Nid oedd yn ystyried y llythyrau fel 'cylchlythyrau' a chadarnhaodd fod pob un ohonynt wedi cael eu cyfeirio yn unigol at y sawl a wahoddwyd.

11. Yr oedd Mr Cairns yn awyddus i esbonio bod y llythyr dyddiedig 2 Mehefin yn cynnig parhau â'r ddeialog â'r etholwyr hynny a oedd wedi mynychu'r cyfarfod ar 24 Mai ac a oedd felly wedi dangos diddordeb mewn deialog o'r fath a chafodd ffurflen aelodaeth i ymuno â Chymdeithas Ceidwadwyr Gwyr ei chynnwys fel ymateb penodol i gais amryw o'r rhai a oedd wedi mynychu'r cyfarfod i wybod mwy am waith y Blaid Geidwadol yng Nghymru. Wrth ymateb i'r Ymgynghorydd Annibynnol, yr oedd Mr Cairns yn gadarn ei farn y byddai'r llythyr 'dilynol' hwn a oedd yn argymhell parhau â'r ddeialog wedi cael ei anfon hyd yn oed pe na bai'r ffurflen i ymaelodi â Chymdeithas Ceidwadwyr Gwyr wedi cael ei chynnwys - disgrifiodd y ffurflen ymaelodi fel 'rhywbeth ar wahân'. Derbyniodd yr etholwraig yr ail lythyr am iddi ddangos wrth ateb y llythyr cyntaf fod ganddi ddiddordeb yn y ddeialog er na fu'n bresennol yn y cyfarfod. Bellach, o edrych yn ôl, yr oedd yn derbyn nad oedd yn briodol i gynnwys ffurflen gais i

ymaelodi â Chymdeithas Ceidwadwyr Gwyr gyda'i lythyr dyddiedig 2 Mehefin a chyfaddefodd fod hynny yn groes i'r Cod Ymddygiad.

Casgliadau'r Pwyllgor

12. Nododd y Pwyllgor adroddiad yr Ymgynghorydd a'r sylwadau a wnaed gan Mr Cairns.

13. Mae'r Pwyllgor yn ystyried y gellir, at ei gilydd, gweld llythyr Mr Cairns dyddiedig 18 Mai 2000 fel llythyr gan Aelod Cynulliad at un o'i etholwyr yn annog trafodaeth o faterion lleol perthnasol yn hytrach nag fel cyfrwng at ddibenion gwleidyddol neu ymgyrchu.

14. Er hynny, daeth y Pwyllgor i'r casgliad fod yr ail lythyr oddi wrth Alun Cairns AC at yr etholwraig dyddiedig 2 Mehefin 2000 wedi cael ei anfon ymhlith rhesymau eraill er mwyn recriwtio aelodau newydd i'w blaid wleidyddol am ei fod yn cynnwys ffurflen gais i ymuno â Chymdeithas Ceidwadwyr Gwyr.

15. Mae'r Pwyllgor yn ystyried bod defnyddio deunydd ysgrifennu rhad ac am ddim a gyflenwyd i'r Cynulliad fel hyn yn ddefnydd amhriodol o lwfans a roddwyd i Aelod at ddibenion cyhoeddus. Ym marn y Pwyllgor, felly, cafodd Paragraff 5 o'r Cod Safonau ar gyfer Aelodau Cynulliad ei dramgwyddo.

16. Bwriedir i'r drefn gwyno beidio â datgelu enwau'r rhai dan sylw os oes modd. Oherwydd bod y Pwyllgor wedi penderfynu cefnogi'r gwyn, mae'r adroddiad yn enwi Mr Cairns. Er hynny, nid yw enwau eraill, gan gynnwys enw'r achwynydd, wedi cael eu datgelu er mwyn gwarchod eu cyfrinachedd.

Y Pwyllgor Safonau Ymddygiad

Ionawr 2001

ATODIAD B

AELODAETH Y PWYLLGOR SAFONAU YMDDYGIAD

David Melding (Cadeirydd)	Canol De Cymru	Ceidwadwr
Cynog Dafis	Canolbarth a Gorllewin Cymru	Plaid Cymru
Janice Gregory	Ogwr	Llafur
Christine Gwyther	Gorllewin Caerfyrddin a De Sir Benfro	Llafur
Brian Hancock	Islwyn	Plaid Cymru
Chrstine Humphreys	Gogledd Cymru	Democrat Rhyddfrydol
Gareth Jones	Conwy	Plaid Cymru
Karen Sinclair	De Clwyd	Llafur
Gwenda Thomas	Castell-nedd	Llafur
Clerc	Andrew Gerge	
Dirprwy Glerc	Jill Thomas	
Ymgynghoryd Annibynnol ar Safonau	Richard Penn	

ATODIAD A

RHEOL SEFYDLOG 16 - Y Pwyllgor Safonau Ymddygiad

Teitl a Chylch Gwaith

16.1 Bydd Pwyllgor Safonau Ymddygiad, a fydd:

(i) yn ymchwilio i unrhyw gyn y cyfeirir ato gan y Llywydd fod Aelod heb gydymffurfio â rheol sefydlog 4 neu unrhyw benderfyniad gan y Cynulliad ynglŷn â buddiannau ariannol neu fuddiannau eraill yr Aelodau, yn adrodd ar y gyn honno ac, os bydd yn briodol, yn argymhell y camau y dylid eu cymryd mewn perthynas â'r gyn, neu fod un o Ysgrifenyddion y Cynulliad heb gydymffurfio â gofynion paragraff 2.8;

(ii) yn ymchwilio i unrhyw gyn a gyfeirir ato gan y Llywydd fod Aelod heb gydymffurfio ag unrhyw benderfyniad gan y Cynulliad ynglŷn â safonau ymddygiad yr Aelodau neu'r canllawiau i'r Ysgrifenyddion Cynulliad y bydd y Cynulliad wedi'u cymeradwyo yn unol â pharagraff 2.7, yn adrodd ar y gyn honno ac, os bydd yn briodol, yn argymhell y camau y dylid eu cymryd mewn perthynas â'r gyn;

(iii) yn ystyried unrhyw fater o egwyddor ynglŷn ag ymddygiad yr Aelodau yn gyffredinol;

(iv) yn goruchwyllo'r trefniadau ar gyfer llunio Cofrestr Buddiannau'r Aelodau, a ffurf a chynnwys y Gofrestr, a'r trefniadau ar gyfer cadw'r Gofrestr a sicrhau ei bod yn hygyrch; a

(v) yn cyflwyno adroddiad blynyddol i'r Cynulliad ar nifer y cynion a wnaed i'r Llywydd o dan (i) a (ii) a'r camau a gymerwyd, ac ar ei gasgliadau ynglŷn â safonau moesegol wrth gynnal busnes y Cynulliad.

Aelodaeth

16.2 Bydd y Cynulliad yn ethol Aelod i gadeirio'r Pwyllgor, ynghyd ag Aelodau eraill a etholir cyn belled ag y bo'n ymarferol i adlewyrchu cydbwysedd y grwpiau gwleidyddol yn y Cynulliad. Ni fydd y Llywydd yn aelod o'r Pwyllgor, ond bydd ganddo ef neu ganddi hi hawl i fod yn bresennol mewn unrhyw gyfarfod Pwyllgor, neu i gyflwyno papurau iddo, er mwyn tynnu ei sylw at unrhyw ystyriaethau y mae'n ystyried eu bod yn briodol.

Cynghorydd Annibynnol

16.3 Bydd y Cynulliad yn penodi person nad yw'n Aelod o'r Cynulliad nac yn aelod o'i staff i roi cyngor a chymorth i'r Llywydd ar unrhyw fater ynglŷn ag ymddygiad yr Aelodau; a gall y Pwyllgor, yn ogystal â phenodi ei gynghorydd ei hun fel y bo'n briodol o dan baragraff 8.14, wahodd y sawl a benodir gan y Cynulliad i ymchwilio i faterion ffeithiol sy'n codi o unrhyw fater dan ei sylw.

Ionawr